

betydningen er sannsynlig «anestetist» (i analogi med sosialist og humanist) en mer lempelig norsk benevning.

Dette er en utmerket innføringsbok for studenter innen anestesisyden av anestesifaget. De andre søylene trenger økt omfang og kvalitet for å oppnå samme nivå som anestesisyden.

Albert Castellheim

Anestesi- og intensivavdelingen
Diakonhjemmet Sykehus

Svensk lærebok i psykiatri i ny utgave

Ottosson J-O.

Psykiatri

7. utg. 634 s, tab, ill. Stockholm: Liber, 2009.

Pris SEK 726

ISBN 978-91-47-09332-8

Det er en begivenhet at en lærebok i psykiatri kommer ut for 7. gang – bearbejdet av samme forfatter. Første utgave kom i 1983. Siden da har det funnet sted store endringer på psykiatriens område – nye lege-

midler, behandlingsformer, diagnose-systemer og forskningsresultater. Disse endringer er kommet med underveis i stadig nye utgaver. Samtidig er noe av den klassiske sykdomslære bevart.

Teksten er lettlest og oversiktlig presentert. Den er delt opp i grunnleggende del og fordypningsstoff. Gode kasuistikker gjør teksten levende. Målgruppen er studenter i grunntidning innen psykiatri og psykologi, men også leger, psykologer og sykepleiere under spesialisering.

Hovedkapitlene om psykoser og affektive syndromer er gode. Men undertegnede reagerer med vantro når nedsatt hukommelse etter elektrokonvulsiv behandling (ECT) avfeies med én enkelt referanse fra 1961.

Psykoterapikapitlet er omarbejdet slik at hovedretningene innen psykoterapi er omtalt, mens hovedvekten er lagt på de vanligste former – nemlig kognitiv og psykodynamisk terapi. Forskjeller og likheter mellom de to terapiformer hva gjelder teoretiske forutsetninger, teknikker, anvendelighet og forskningsresultater gjennomgås. Dette er en forbillig tekst.

I denne utgaven er det dessuten to nye kapitler, om farlighet og om psykiatrisk prevensjon, områder som blir stadig mer aktuelle. Den gamle og den nye utgaven er for øvrig relativt like.

Fordelen med én enkelt forfatter er at

man unngår gjentakelser og at presentasjonen har enhetlig språk og stil. Ulempen er at ingen enkeltperson kan ha like gode kunnskaper på hele dette svære feltet. Sammenlikner man kapitlet om alkohol og narkotika med et tilsvarende kapittel skrevet av en internasjonal ekspert på området, i Herlofson og medarbeideres nylig publiserte lærebok i psykiatri, blir dette desto mer tydelig (1).

Psykiatri er ikke oppdatert når det gjelder forskningsdata – en begrensning som gjelder de fleste lærebøker. Referansene er i stor grad fra før 2000, det er relativt få fra etter 2006. Fordelen er imidlertid at det er med mange viktige referanser fra tiden før elektroniske databaser ble vanlig. Disse blir ofte oversatt i nyere litteratur og kan følgelig gå i glemmeboken. Den fulle referanselisten på hele 121 sider er tilgjengelig på www.liber.se. Naturlig nok er det mange svenske referanser, hvilket synliggjør at det i vårt naboland er en lang og omfattende forskningstradisjon på psykiatriens område, med studier som er unike i verdenssammenheng.

En ordliste med oversettelse av faguttrykk og ord som er svært ulike på de to språk ville gjøre det lettere å rekruttere norske lesere til dette standardverket.

Psykiatri er en klassisk lærebok som fortsatt kan anbefales. Jeg leste den med glede – og lærte noe underveis.

Brit Haver

Seksjon for psykiatri
Institutt for klinisk medisin
Universitetet i Bergen

Litteratur

1. Herlofson J, Ekselius L, Lundh L-C et al, red. *Psykiatri*. Lund: Studentlitteratur, 2009.

Byggingen av det psykologiske huset i Oslo

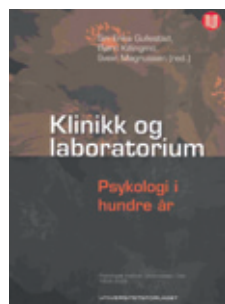
Gullestad SE, Killingmo B, Magnussen S, red.

Klinikk og laboratorium

Psykologi i hundre år. 301 s, tab, ill. Oslo:

Universitetsforlaget, 2009. Pris NOK 399

ISBN 978-82-15-01563-7

Psykologisk institutt ved Universitet i Oslo har gitt ut bok i forbindelse med sitt 100-årsjubileum. Tittelen er dekkende og boken er fin – med myke permer, god layout og nærmest fri for trykkfeil.

Skrivemåten er sjelden teknisk krevende for lesere med et visst kjennskap til psykologisk terminologi.

Del I heter *Kilder* og utgjør en firedel.

Den dekker opprettelsen av instituttet og den grunnleggende innsatsen til Harald Schjelderup, som første professor og en førerskikkelse i norsk psykologi. Dette er utmerkede kapitler, og Karl Halvor Teigen skal ha ros for sin evne til å levendegjøre fortiden.

Del II er den mest omfattende og skildrer paradigmedebatter ved instituttet. Grunnmuren var eksperimentalpsykologi og psykoanalyse, men gradvis kom nye forståelsesmåter til og skulle finne sin plass i det voksende bygget. Dette blir beskrevet på en inspirerende måte av de fagpersonene som tok dem opp og/eller deres etterfølgere.

At studenter skulle få arbeide terapeutisk i studietiden, var langt fra noen selvfølge, og et kapittel beskriver instruktivt prosessen med å få bygd opp en psykologisk klinikk fundert på psykoanalytisk teori ved instituttet. Neste kapittel beskriver så etablering av en alternativ sosialpsykologisk klinikk noen år senere.

Forholdet mellom den nye kliniske psykologien og den etablerte medisinske psykiatrien berøres mange steder, og det er synd at dette sentrale emnet ikke er viet et eget kapittel. Isteden får vi to kapitler litt ute av historisk kontekst. Svenn Torgersen gir et halvhjertet forsvar av det psykiatriske klassifikasjonssystemet som har vært sentralt i hans omfattende og suksessrike forskning, og Siri Erika Gullestad angriper det samme klassifikasjonssystemet på en måte som røper mindre innsikt i problematikken. Med sine store kunnskaper og lange fartstid ved instituttet burde kanskje disse to ha fått/valgt andre temaer?

Del III om barnpsykologi inneholder ett forskningsorientert og ett klinisk kapittel som på en utmerket måte dekker både utvikling og forskningsprofil ved instituttet.

Del IV heter *Forskning*. Her presenteres aktiviteten ved instituttet på en noe oppramsende måte, men samtidig vises bredden i forskningsprofil. Kapitlet om etableringen av Center for the Study Human Cognition som toppforskningscenter viser hva dyktige ildsjeler fortsatt kan få til.

Del V omhandler profesjon og samfunn, og innledes med et utmerket kapittel om den psykologiske profesjonsutviklingen ved Annie von der Lippe, Fanny Duckert og Leif Braaten. De to siste kapitlene stiller jeg meg mer spørrende til. Det ene handler om student- og læreroppøret i 1969. Det er skrevet av Jan Smedslund, som selv var sentral i det som skjedde. Jeg er usikker på om dette var så skjellsettende i instituttets historie at det rettferdiggjør et helt kapittel? At det rystet aktørene og instituttet, er det ingen tvil om. Siste kapittel, der man går gjennom tre spørreundersøkelser om befolkningens holdning til psykologer, ville kanskje vært mer aktuelt i en jubileumsbok for Norsk Psykologforening?

Dette aktualiserer spørsmålet om institut-

tets rolle i forhold til foreningen og til det faktum at det er blitt opprettet tre andre psykologutdanninger i Norge. Den i Bergen er til og med eget fakultet, noe instituttet hittil ikke har oppnådd. Det er ikke omtalt, dessverre.

Jeg håper å ha formidlet at *Klinikk og laboratorium* dekker utbyggingen av Psykologisk institutt til et stort hus med mange ulike rom på en fengende måte. Jeg synes den har noe å gi alle som jobber innen psykisk helsevern og dem som ellers interesserer seg for psykologi og psykologer.

Alv A. Dahl
Kreftklinikken
Radiumhospitalet
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Dennis A.B.B. Selset – uredigert og ærlig

Selset DABB.

ADHD

Uredigert og ærlig. 125 s. Rasta: Forlaget Norske Bøker, 2009. Pris NOK 199
ISBN 978-82-8112-139-3

Innhold og form i denne utgivelsen dekkes best av forfatterens egne utsagn: «Jeg ser meg selv som en filosof. Problemet kommer først når budskapet skal frem. For tanker hører hjemme i kaosets verden.

Man må da skrive i kaos og bruke ord man tenker, selv om de ikke alltid er riktig fremført språkmessig. Jeg synes det er kjemppegøy å filosofere og lage meg teorier om alt mellom himmel og jord, psykologiske og filosofiske teorier.»

I tråd med dette kommer han med sine personlige synspunkter på det meste i livet – kjærlighet, død, familie, barndomsminner, sykdom, mobbing, utagering, opplevelse av avvik, erfaringer med offentlige instanser og mye mer. De ulike betraktningene kommer i en form som mest minner om spontane assosiasjoner i hverdagen. Det kan virke som om forfatteren har prøvd å ta for seg ett hovedtema i hvert av de 13 kapitlene. Imidlertid ser det ut til at assosiasjonene kommer under skrivingen, slik at nye temaer stadig dukker opp. Ett eksempel er når Selset kommer inn på seksuelle overgrep mot barn, assosierer han videre til psykiatrisk ettervern og sier: «Hva fan er det for slags ettervern? Pul oss i ræva, bank oss opp, kle oss nakne og deretter spark oss som bikkjer.» Dette blir etterfulgt av anklager mot «dere», som sannsynligvis

er ment å være vanlige samfunnsborgere – om at «Dere har sviktet fullstendig» og at «Deres lille innskrenka verden og deres lille evne til å forstå hva dere gjør, faktisk blir gjennomskuet av noen der ute».

Dette er på mange måter trist lesning. Selset beskriver store egne savn, stor usikkerhet og uttalt mistro mot de fleste av sine medmennesker.

Er så dette en bok om AD/HD? Svaret er nei. Selset lover at han skal «gi et mer forenklet oppsett på hva ADHD er og hvordan vi kan ha det med oss selv til tider». Dette løftet holder han ikke, så det kommer ikke mer om AD/HD. Noen steder beskriver han opplevelser som han forklarer gjennom diagnosen AD/HD. Denne anmelder mener at Selset, som svært mange andre, bruker AD/HD som en forklaring på tanker og handlinger som ikke med rimelighet kan knyttes til denne sykdommen.

Bokens tittel burde kanskje ha vært «Dennis A.B.B. Selset – uredigert og ærlig». Innholdet vurderes å være så uredigert at det ser ut som om forlaget ikke har hjulpet Selset slik at tankene hans presenteres på en mer helhetlig måte.

Pål Zeiner
Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling
Sykehuset Buskerud
Drammen

Foreldreinformasjon om for tidlig født

Saugstad OD.

Når barnet er født for tidlig

222 s, ill. Oslo: Spartacus forlag, 2009.
Pris NOK 339
ISBN 978-82-430-0450-4

Siden forekomsten av for tidlig fødte barn ikke ser ut til å gå ned og flere av de mest umodne barna vil overleve nyfødtperioden, vil denne utgivelsen være aktuell for en stadig større andel av foreldrepopulasjonen. Ola Didrik

Saugstad har skrevet for foreldre om det å få et barn som kommer for tidlig.

Boken tar opp fire temaer. Den første delen handler om det å være for tidlig født – befruktningen, hvordan fosteret dannes og utvikles, selve fødselen og hvordan barnet tas imot på nyfødtintensivavdelingen. Neste del omhandler sykdommer og skader hos det for tidlig fødte barnet. I tredje del diskuteres omsorg og behandling i nyfødtperioden,

og i den siste handler det om foreldrenes rolle og oppfølgingen.

Denne boken tar opp vanskelige medisinske og etiske temaer. Nyfødtmedisinen representerer på mange måter det mest teknifiserte feltet av pediatrien. Likevel klarer forfatteren å fremstille stoffet forståelig også for lekfolk.

Som lege er det litt vanskelig for meg å si hvordan denne utgivelsen vil bli oppfattet av primærmålgruppen, nemlig foreldre til for tidlig fødte barn. En hovedstyrke er at boken er lettfattelig – forfatteren har klart å gjøre vanskelige emner forståelige for vanlige folk. Man får en fin oversikt og innføring i nyfødtmedisinen omkring det for tidlig fødte barnet. Teksten er velskrevet, men kan kanskje bli for detaljert i beskrivelse av sykdommer og prosedyrer når man tenker på at primærmålgruppen er foreldre uten medisinsk kompetanse. To slike eksempler er omtalen av bronkopulmonal dysplasi (BPD) og prematuritetsretinopati (ROP), som blir vel spesialisert. Det vil nok kun være de spesielt interesserte foreldrene som leser alt, men dette er jo en avveining forfatteren har gjort. Personlig synes jeg grundigheten mer styrker enn svekker denne boken, som vil være nyttig også for medisinstudenter og nyfødtintensivsykepleiere samt assistentleger under spesialisering i pediatri som en første innføring innen neonatologien.

«Martin» går som en rød tråd gjennom det hele. Dette personliggjør innholdet på en pedagogisk fin måte og setter stoffet inn i en realistisk sammenheng. Jeg er litt skuffet over hvor liten plass langtidsoppfølging av barna har fått. Forfatteren kunne ha gitt noen konkrete råd til foreldrene om hvordan de skal forholde seg når det hos barnet etter hvert kommer frem oppmerksomhetsvansker, spesifikke lærevansker, angst og problemer ved vennerelasjoner. Instanser som habiliteringstjenesten og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) er ikke nevnt.

Likevel har foreldre her fått en god oversikt over livet på nyfødtintensivavdelingen for de minste barna og hvilke utfordringer man står overfor i nyfødtperioden og tiden etterpå. *Når barnet er født for tidlig* bør være tilgjengelig for foreldre og ansatte ved nyfødtintensivavdelingene i Norge.

Jon Skranes
Institutt for laboratoriemedisin,
kvinne- og barnesykdommer
Det medisinske fakultet
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet